

Міністерство освіти і науки України
Кіровоградський національний технічний університет

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра суспільних наук та документознавства

Політологія

Методичні вказівки до вивчення дисципліни для

бакалаврів напряму підготовки

6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність»

Кіровоград-2014

Міністерство освіти і науки України
Кіровоградський національний технічний університет

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра суспільних наук та документознавства

Політологія

Методичні вказівки до вивчення дисципліни для

бакалаврів напряму підготовки

6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність»

Галузь знань 0203 гуманітарні науки

Затверджено на засідання кафедри
гуманітарних наук та документознавства
Протокол № 4 від 24 листопада
2014 року

Кіровоград-2014

Політологія. Методичні вказівки до вивчення дисципліни для бакалаврів спеціальності 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / Укладач: Бабич Т.В. – Кіровоград: КНТУ . – 2014. –17с.

Рецензенти:

Орлик В.М., доктор історичних наук, професор.
Коломієць О.Б., кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри суспільних наук та документознавства.

Зміст

3

Вступ

Тематичний план дисципліни

Зміст лекційних занять

Теми практичних занять

Завдання до самостійної роботи

Рекомендована література

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна виступає як складова поліфункціонального напрямку інформаційної діяльності. Важливим аспектом діяльності суспільства є політична сфера, яка полягає у поширенні політологічних знань про політичну систему суспільства, політичні партії та політичну еліту, а також визначення місця України у сучасному європейському політичному просторі.

Даний курс акумулює знання з найважливіших питань політології, як от: розвиток політичної думки в Україні, політична система сучасної України. На політологію покладено поширення політологічних знань по вертикалі, тобто підготовку працівників державного апарату. Вона покликана з'ясувати проблеми впорядкованості суспільних процесів і утвердження державності України, впливу владних структур на громадянське суспільство.

Метою навчального курсу є: з'ясування природи, сутності і механізмів здійснення політичної влади, норм політичної поведінки, політичних цінностей та політичних відносин.

Завданням вивчення дисципліни " Політологія ":

- знання природи, сутності і механізмів здійснення політичної влади;
- загальних питань норм політичної поведінки;
- сутності політичних цінностей;
- основних принципів політичних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: – Сутність, зміст та задачі навчальної дисципліни;

- сутність основних термінів і понять;
- Політичну систему суспільства.

вміти: – орієнтуватися в політичній системі суспільства;

- характеризувати сутність і основні концепції зовнішньої політики;

- аналізувати сутність політичних партій та партійних систем.

Оцінка і контроль знань

Оцінка і контроль знань здійснюється за вимогами кредитно-модульної системи. Курс складається із трьох модулів. Розподіл тем за модулями і розподіл балів за рейтинговою системою наведено нижче.

Поточний контроль знань студентів проводиться шляхом усного та письмового опитування на лекційних та практичних заняттях, шляхом перевірки ведення конспектів і виконання завдань самостійної роботи. Після вивчення дисципліни студенти складають залік. Залікова оцінка виставляється з урахуванням вимог рейтингової системи. При систематичній підготовці студентів до практичних занять і виконанні завдань для самостійної роботи на останньому в семестрі практичному занятті виставляється підсумкова оцінка (за національною шкалою і за шкалою ECTS) в екзаменаційну відомість та залікову книжку.

Розподіл балів за рейтинговою системою оцінювання.

семестр	модулі	Кількість балів за видами робіт				Кількість балів за модуль	Кількість балів на семестровий контроль	Кількість балів за семестр
		лекції	ПЗ	СРС	Модульний контроль			
7	1	2	3	5	5	15	10	
7	2	2	3	5	5	10	5	100
7	3	2	3	5	5	10	5	

Вид контролю: іспит – 6 семестр.

2. Тематичний план дисципліни «Політологія»

№ теми	Назва теми змістовного модуля	Кількість годин
1-5	Змістовий модуль 1. Фундаментальні проблеми політології: влада, політична система, держава	54

Програма з курсу «Поліологія» напряму підготовки 6.020105
«Документознавство та інформаційна діяльність»

Лекції	17 годин
Практичні заняття	34 годин
Самостійна робота	57 години
Разом	108 годин

3.Зміст лекційних занять

Змістовий модуль 1. Фундаментальні проблеми політології: влада, політична система, держава

Тема 1. Наука про політику. Політологія як наукова теорія. Соціальний феномен політики. Предмет і метод, функції політології. Взаємозв'язок політології з іншими соціальними науками.

Тема 2. Становлення та розвиток політичної думки. Політичні ідеї Стародавнього світу. Політичні вчення доби Середньовіччя і Відродження. Політичні теорії Нового часу; західна традиція.

Тема 3. Влада і політика. Поняття влади. Структура влади: суб'єкти-носії, ресурси, різновиди. Політична влада: сутність, характерні ознаки. Легітимність політичної влади. Взаємодія влади і права. Політичні системи сучасності. Політичний режим.

Тема 4. Політологічна теорія держави. Держава – головний інститут політичної системи. Типи і форми держави. Система політико-правових інститутів державності. Правова політика держави. Головні політичні актори. Суб'єктно-об'єктна характеристика політичної сфери.

Тема 5. Політичне лідерство. Феномен лідерства в світовій науковій традиції. Лідерство як категорія політології. Соціальна роль, функції та механізми формування політичного лідерства. Типології політичного лідерства. Політична еліта.

Змістовий модуль 2. Ціннісний вимір політики.

Тема 6. Партія як інститут та суб'єкт політики. Походження і сутність партій їх функції. Правові основи створення і діяльності політичних партій. Типологія політичних партій і партійних систем. Особливості розвитку багатопартійної системи України.

Тема 7. Політична культура суспільства. Сутність і структура політичної культури. Функції політичної культури. Типологія політичної культури.

Тема 8. Політичний розвиток та політична діяльність. Політичні процеси. Поняття та динаміка розвитку політичного процесу. Типологія політичних процесів.

Тема 9. Політичні технології. Сутність сучасних політичних технологій. Технології реалізації функцій політичної системи. Технології політичного менеджменту.

1. Теми практичних занять

Тема 1. Наука про політику.

1. Політологія як наукова теорія.
2. Соціальний феномен політики.
3. Предмет і метод, функції політології.
4. Взаємозв'язок політології з іншими соціальними науками.

Література 2,3,4

Тема 2. Політична доктрина ХХ століття.

1. Розвиток політичної думки в Україні.
2. Становлення політичної думки в Україні.
3. Основні етапи зрілості української політичної думки ХХ століття.

Література 1,3,4

Тема 3. Політичний режим.

1. Системний підхід до політичного буття.
2. Сутність, структура і функції політичної системи.
3. Типологія політичних систем.
4. Політичні режими.
5. Демократія і політика.
6. Політичні системи країн Сходу: нарис порівняльної політології.

Література 1,5,8

Тема 4. Суб'єктно-об'єктна характеристика політичної сфери.

1. Суб'єкти політичних відносин.
2. Об'єкти політичного впливу.
3. Громадянське суспільство – сфера відтворення суб'єктів політики.
4. Генезис ідей громадянського суспільства.
5. Громадянське суспільство; поняття, структура, ознаки.
6. Перспектива розвитку громадянського суспільства.

Література 2,6,8

Тема 5. Політична еліта.

1. Поняття та головні теорії політичної еліти.
2. Структура, функції, та механізми рекрутування еліти.
3. Шляхи легітимізації політичної еліти. Динаміка еліти: «циркуляція» та обмін еліт.
4. Еліта влади.
5. Політична елітарність депутатського корпусу України.

Література 2,6,8

Тема 6. Особливості розвитку багатопартійної системи України.

1. Ідеологія та політика.
2. Сутність ідеології, її взаємодія з політикою.
3. Політичні цінності.
4. Характеристика ідейно-політичних сил різного спектра.
5. Сучасні політичні ідеології.

Література 2,6,8

Тема 7. Політичні субкультури.

1. Основні шляхи і чинники формування політичної культури.
2. Політична культура сучасного українського суспільства.

Література 2,6,8

Тема 8. Структурна композиція та форми перебігу політичного процесу.

1. Конфлікт як специфічний феномен політичної конкуренції.
2. Політична поведінка та її види.
3. Політична участь: форми, типи, суб'єкти.

Література 3,7,9

Тема 9. Технології проведення електоральних компаній.

1. Інформаційні технології у виборчій боротьбі.
2. Лобізм як політична технологія.
3. Етнонаціональні процеси в політиці.
4. Національні відносини та національна політика.

Література 4,5,7

5. Завдання до самостійної роботи

1. Політика та її соціальність.

2. Предмет політології.
3. Методи і способи вивчення політики.
4. Проблема держави в країнах Стародавнього Сходу.
5. Політичні доктрини античності.
6. Римське право і політика.
7. Проблема теорії політики в епоху Відродження.
8. Просвітництво. Ф.Бекон і Дж. Локк про державу та правові основи людського буття.
9. Раціоналістичне трактування політики в працях французьких просвітників.
10. Політично-правові вчення в Німеччині у XVIII-XIXст.
11. Марксистські погляди на політику.
12. Політичні погляди в Київській Русі.
13. Політична думка в Україні в умовах наступу шляхетської Польщі.
14. Політичні концепції в Києво-Могилянській академії.
15. Конституція, проблеми державно-політичного устрою.
16. Вчення просвітників про суспільство і владу.
17. Кирило-Мефодіївське товариство про державно-політичний устрій.
18. Проблеми демократії, держави та політичних відносин у суспільній думці України другої половини XIX століття.
19. Політична думка початку XX століття в Україні.
20. Сутність влади.
21. Джерела влади.
22. Реалізація влади.
23. Концепції влади.
24. Політичний зміст демократії.
25. Доктрина ліберальної демократії, її універсальність.

26. Новітні концепції демократії.
27. Політична еліта в структурі влади.
28. Політична еліта і демократія.
29. Сутність політичного лідерства та його типологія.
30. Функції та механізми політичного лідерства.
31. Свобода особи і держава.
32. Політична соціалізація особи.
33. Політична поведінка особи.
34. Механізми включення в політику.
35. Політична поведінка при переході від тоталітаризму до демократії.
36. Політична поведінка при переході від тоталітаризму до демократії.
37. Правлячі групи: утворення і способи владарювання.
38. Механізми змін соціальних груп при владі.
39. Бюрократія як організація і спільність.
40. Трансформація бюрократії у суб'єкт влади.
41. Участь націй і конфесійних груп у політиці.
42. Політична суб'єктність націй.
43. Націоналізм – принцип політичного самовизначення націй.
44. Різновиди доктрин націоналізму.
45. Поняття політичної системи.
46. Структура та механізми функціонування політичної системи.
47. Тоталітарні держави.
48. Громадянське суспільство і правова держава.
49. Різновиди демократичних урядів.
50. Політичні партії і влада.

51. Суспільно-політичні рухи.
52. Політичний процес та його моральні регулятори.
53. Політична свідомість, культура і громадянство.
54. Зовнішньополітична діяльність і світовий політичний процес.

Рекомендована література

Базова

1. Панов М.І. Політологія / М.І.Панов: Підр. для студ. вищ. навч. закл.. – 2-ге видання, перероб. і доп. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2005. – 520с.
2. Піча В.М. Політологія: конспект лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів України / В.М.Піча . – К.: «Каравела», 1999. – 168с.
3. Ф.М. Рудич Політологія. Підручник/ Рудич Ф.М. – К.: «Либідь», 2004. – 480с.
4. О.І.Семків. Кінець ХІХ перша половина ХХ ст.: Хрестоматія/ Семків О.І. . – Львів: Світ, 1996. – 800с.
5. О.І.Семків. Політологія / Семків О.І. _- Львів; Світ, 1994. – 592с.
6. Ф.М. Рудич Україна в новому геополітичному просторі/ Рудич Ф.М. – К.:МАУП, 2002. – 448с.
7. Шляхтун П.П. Політологія/ П.П. Шляхтун (теорія та історія політичної науки): Підручник. – К.: Либідь, 2002. – 576с.

Допоміжна

2. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина/ В.М. Бебик Монографія . – К.: МАУП, 2003. – 424с.
3. А.І.Кудряченко. Геополітика: Підручник/ Кудряченко А.І. . – К.: МАУП, 2004. – 296с.
4. Головатий М.Ф. Соціологія політики/ М.Ф. Головатий Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 506с.

Інформаційні ресурси

1. Конституція України . – К.: Парламентське видавництво, 1997. – 98с.
2. Курас І.Ф. Етнополітологія. Перші кроки становлення. / І.Ф. Курас . – 2007. – 736с.

3. Новые конституции СНГ и Балтии. Сборник документов. – М., 1998. – 672с.